

JAN KOCHANOWSKI

**Tren IX. (Kupić by
cię, mądrości, za
drogie pieniądze...)**

JAN KOCHANOWSKI
TRENY

*Tren IX. (Kupić by cię, mądrości, za drogie pieniądze...)*¹

Kupić by cię², mądrości, za drogie pieniądze,
Która (jesli prawdziwie mienią³) wszystkie
żądze,
Wszystki ludzkie frasunki⁴ umiesz wykorzenić⁵,

¹W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Trenach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

²*kupić by cię* — warto by cię kupić. [przypis redakcyjny]

³*mienić* (starop.; tu forma 3 os. lm: mienią) — mówić, nazywać. [przypis redakcyjny]

⁴*frasunk* a. *frasunek* (starop.; tu lm: frasunki) — zgryzota, smutek, strapienie. [przypis redakcyjny]

⁵*wykorzenić* — wyrwać z korzeniem. [przypis redakcyjny]

A człowieka tylko nie⁶ w anioła odmie-
nić⁷,
Który nie wie, co boleść, frasunku nie czuje,
Złym przygodam⁸ nie podległ, strachom
nie hołduje⁹.
Ty wszystkie rzeczy ludzkie masz za¹⁰ fraszkę so-
bie,
Jednaką myśl¹¹ tak w szczęściu, jako i w ża-
łobie¹²
Zawždy¹³ niesiesz; ty śmierci namniej¹⁴ sie nie
boisz,
Bezpieczną¹⁵, nieodmienną, niepożyta¹⁶ sto-
isz.
Ty bogactwa nie złotem, nie skarby wielkimi,

⁶*tylko nie* (starop.) — omal, o mało co. [przypis redakcyjny]

⁷*odmienić* — tu: przemienić. [przypis redakcyjny]

⁸*przygodam* (starop. forma C. Im rodz. ż.) — przygodom. [przypis redakcyjny]

⁹*nie hołdować* — nie ulegać, nie poddawać się. [przypis redakcyjny]

¹⁰*mieć za* (daw.) — uważać za. [przypis redakcyjny]

¹¹*jednaka myśl* — niezmienna postawa, nastrój. [przypis redakcyjny]

¹²*w żałobie* — w smutku, w płaczu. [przypis redakcyjny]

¹³*zawždy* (starop.) — zawsze. [przypis redakcyjny]

¹⁴*namniej* (starop.) — wcale; wcale nie. [przypis redakcyjny]

¹⁵*bezpieczny* — tu: wolny od obaw, nie podlegający strachowi. [przypis redakcyjny]

¹⁶*niepożyty* (starop.) — niezwyciężony, niezwruszony. [przypis redakcyjny]

Ale dosytem¹⁷ mierzysz¹⁸ i przyrodzone-
mi¹⁹

Potrzebami; ty okiem swym nieuchronionym²⁰

Nędznika²¹ upatrujesz²² pod dachem zło-
conym,

A uboższym nie zajrzysz²³ szczęśliwego mie-
nia²⁴,

Kto by jedno²⁵ chciał słuchać twego upo-
mnienia.

Nieszczęśliwy ja człowiek, którym lata swoje

Na tym strawił, żebych był ujrział progi²⁶
twoje.

Terazem nagle z stopniów ostatnich²⁷ zrzucony

¹⁷*dosyt* (starop.; tu forma N. lp: dosytem) — zaspokojenie potrzeb, nasycenie;
por. współczesne wyrażenie: najeść się do syta. [przypis redakcyjny]

¹⁸*mierzyc czym* — oceniać ze względu na co. [przypis redakcyjny]

¹⁹*przyrodzony* (daw.) — naturalny. [przypis redakcyjny]

²⁰*nieuchroniony* (starop.) — taki, przed którym nie można się uchronić, ukryć.
[przypis redakcyjny]

²¹*nędznik* (daw.) — biedak, człowiek nieszczęśliwy, nieszczęśnik (odcień zna-
czeniowy często pogardliwy). [przypis redakcyjny]

²²*upatrywać* (daw.) — szukać i umieć dojrzeć, oceniać. [przypis redakcyjny]

²³*zajrzec* (starop.; tu 2 os. lp: zajzszysz) — zazdrościć. [przypis redakcyjny]

²⁴*szczęśliwe mienie* — mienie dostateczne, wystarczające i uczciwie nabyte.

[przypis redakcyjny]

²⁵*by jedno* (starop.) — byleby, byleby tylko. [przypis redakcyjny]

²⁶*progi* (przen.) — siedziba. [przypis redakcyjny]

²⁷*z stopniów ostatnich* — z najwyższych stopni, wiodących do siedziby mądro-
ści. [przypis redakcyjny]

I między insze²⁸, jeden z wiela²⁹, policzony.

²⁸*między insze* (starop.) — między innych, pośród innych. [przypis redakcyjny]

²⁹*jeden z wiela* (starop.) — jeden z wielu. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/treny-tren-ix>

Tekst opracowany na podstawie: Jan Kochanowski, *Treny*, Drukarnia Łazarzowa, wyd. 2, Kraków, 1583

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: 7 days of me - No 4, slightly everything@Flickr, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

JAN KOCHANOWSKI *Tren IX. (Kupić by cię, mądrości, za drogie pieniądze...)* 6
Przeznacz darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.